

Ministerie van Financiën

Het uitgavenplafond zorg: ons een zorg?

Masterclass nieuwe zorg
9 juni 2022

Marieke Vollebregt
Gertjan Dordmond

De zorg als onderdeel van de collectieve sector

- Gereguleerde marktwerking
 - Edoch, collectief gefinancierd
- => Onderdeel collectieve besluitvorming

Financien en de zorg

- Adviseren over de doelmatigheid en beheersbaarheid van overheidsuitgaven
'de ogen en oren van de minister van Financiën'.
- Organiseren budgettaire besluitvorming
 - Ordelijk
 - Integraal
 - Uitgavenkader als anker: coronauitgaven tellen niet mee
- Besluitvormingsmomenten
 - Wekelijks: Ministerraad
 - Jaarlijks: in de begroting => verwerken in budgettaire nota's
 - Kabinetsformatie: vaststellen uitgavenkader

Gertjan Dordmond

- Wlz
- COVID
- PGB
- Risicoverevening

Marieke Vollebregt

- Jeugdzorg
- Volksgezondheid (incl. COVID)
- Gegevensuitwisseling
- Risicoverevening

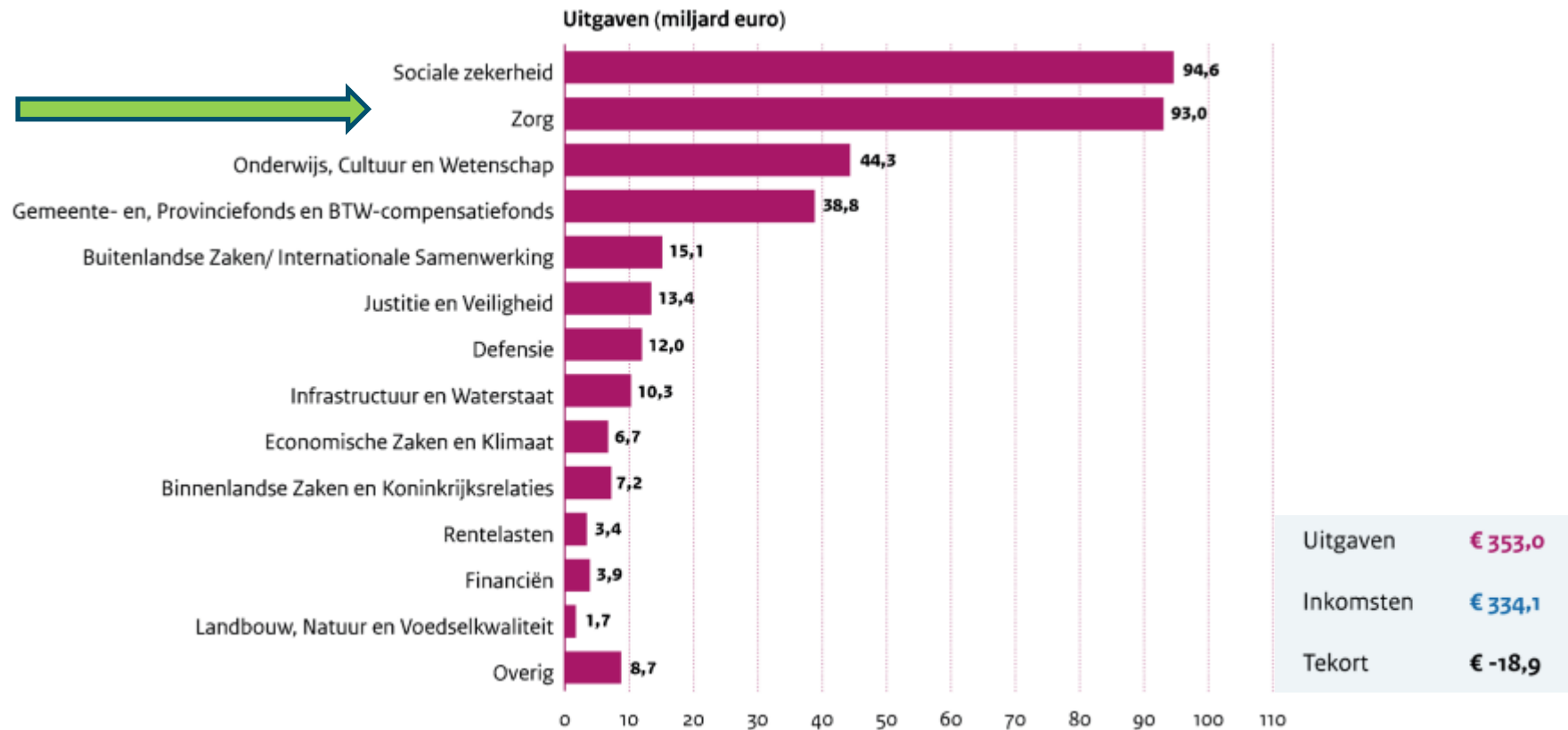

Hoeveel uren/weken/maanden zorg kun je leveren voor...

Welke uitgaven betreft het?

Inhoud

1. Het begrotingsbeleid en besluitvorming
2. De zorguitgaven (kort)
3. Beheersing van de zorguitgaven
4. Deep dive: Corona

Inhoud

1. Het begrotingsbeleid en besluitvorming

2. De zorguitgaven (kort)

3. Beheersing van de zorguitgaven

4. Deep dive: Corona

De kern van het begrotingsbeleid

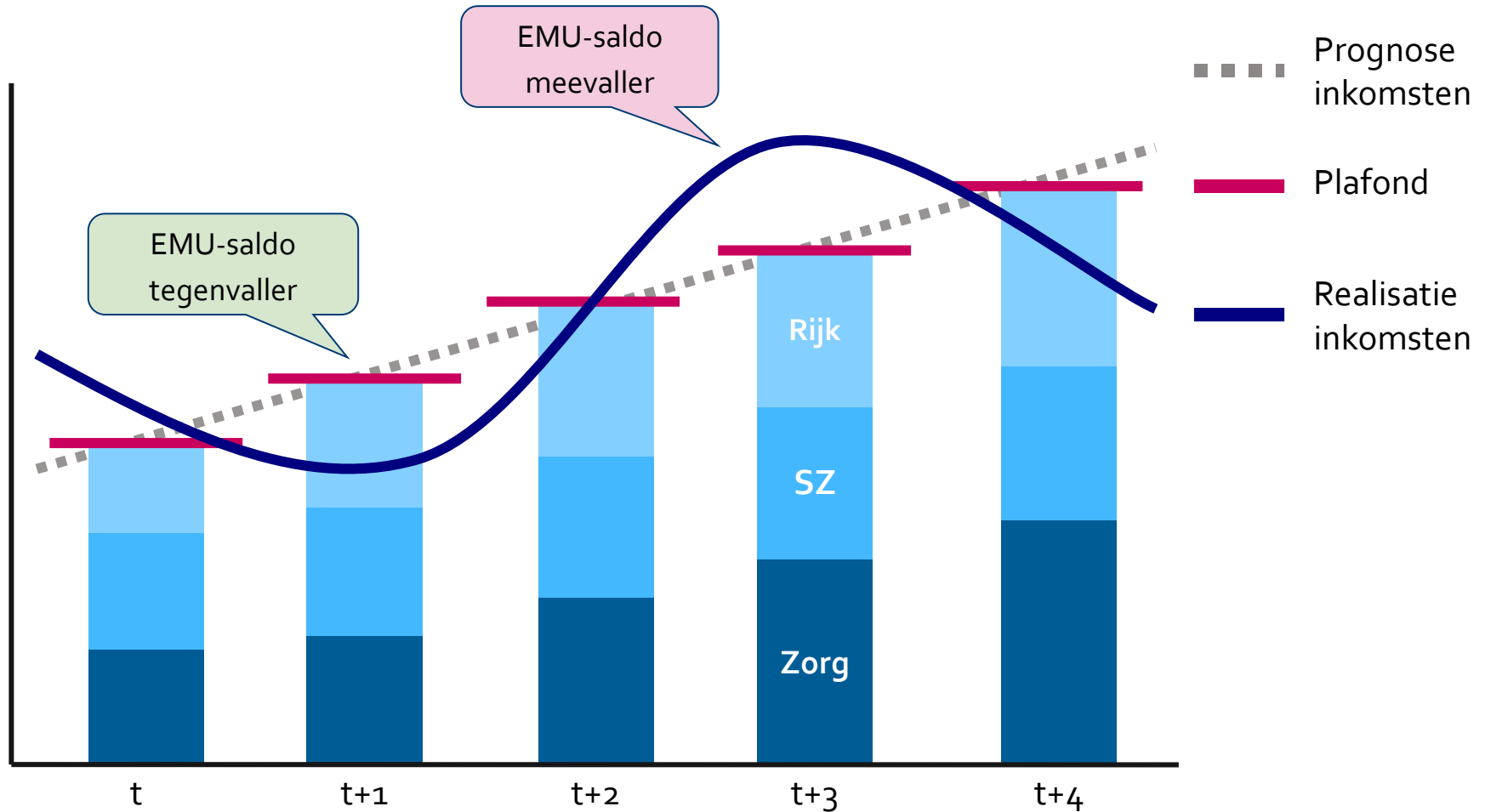
Doelstellingen van begrotingsbeleid

Doelen

- Beheersing van de overheidsfinanciën
- Economische stabiliteit
- Efficiënt inzetten van middelen

Basisprincipes van begrotingsbeleid in een plaatje

Besluitvormingsmomenten

1. Kabinetsformatie: vaststellen uitgavenkader
2. Jaarlijks: in de begroting => verwerken in budgettaire nota's
3. Wekelijks: Ministerraad

1. Besluitvorming op weg naar een nieuw kabinet

Stap 1: Basispad voor de economie (MLT)

CPB maakt dit voor de verkiezingen

Gaat uit van ongewijzigd beleid

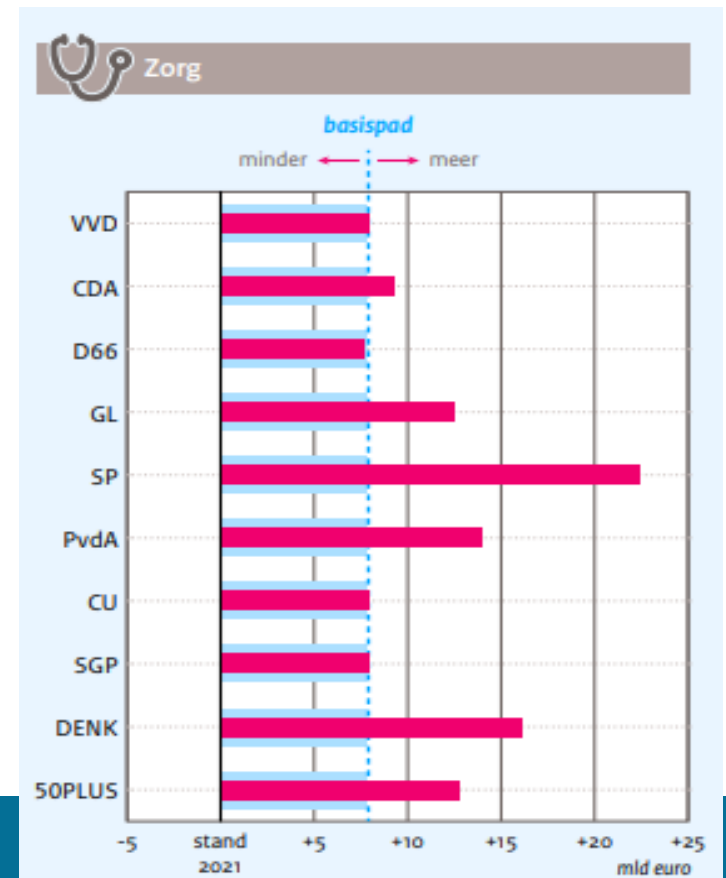
Bevat ook basispad voor de (zorg)uitgaven

Stap 2: Studiegroep Begrotingsruimte

- Ambtelijk advies over:
 - Begrotingsdoelstelling
 - Begrotingssystematiek

Stap 3: Verkiezingsprogramma's

- Worden op verzoek van politieke partijen doorgerekend
- CPB publiceert uitkomsten in het rapport 'Keuzes in Kaart' (KIK)

Stap 4: Formatie resulterend in Regeerakkoord

=> Doorrekening CPB

=> Uitgavenplafond nieuwe kabinet

Rol Financiën bij formatie

- Verschilt per formatie
- Ombuigings- en intensiveringslijst
 - Input verkiezingsprogramma's
- Uitvragen tijdens de formatie
- Toets op de cijfers

2. Onderhandelen voorjaarsnota in de praktijk

1. Departementen dienen in het voorjaar bij de minister van Financiën een brief in met beleidswensen en mee- en tegenvallers
2. Ambtelijk vinden er overleggen en onderhandelingen plaats tussen FIN en de beleidsdepartementen, soms leidt dit tot een einddeal, soms niet.
3. Indien geen ambtelijke deal wordt bereikt, voert de Minister van Financiën gesprekken met de betrokken vakministers (een-op-een)
4. Besluitvorming in Ministerraad. Resultaat komt naar buiten op in de voorjaarsnota

3. Wekelijkse besluitvorming in Ministerraad

1. 1 keer per week op vrijdag
2. VWS (en andere departementen) agenderen stukken
3. Wij adviseren minister
4. Besluiten in MR worden bij meerderheid genomen.
5. Voorafgaand aan MR vindt indien mogelijk ambtelijk afstemming plaats

Ministeriële Commissie Crisisbeheersing: aparte MR voor crisis (bijv. Corona)

Inhoud

1. Het begrotingsbeleid en besluitvorming

2. De zorguitgaven (kort)

3. Beheersing van de zorguitgaven

4. Deep dive: Corona

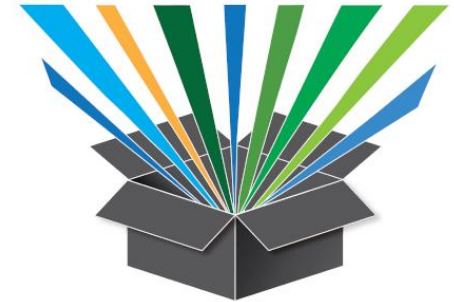
De zorguitgaven: waar gaat dit geld naartoe?

Zorgverzekeringswet
€ 51 miljard

Wet langdurige zorg
€ 28 miljard

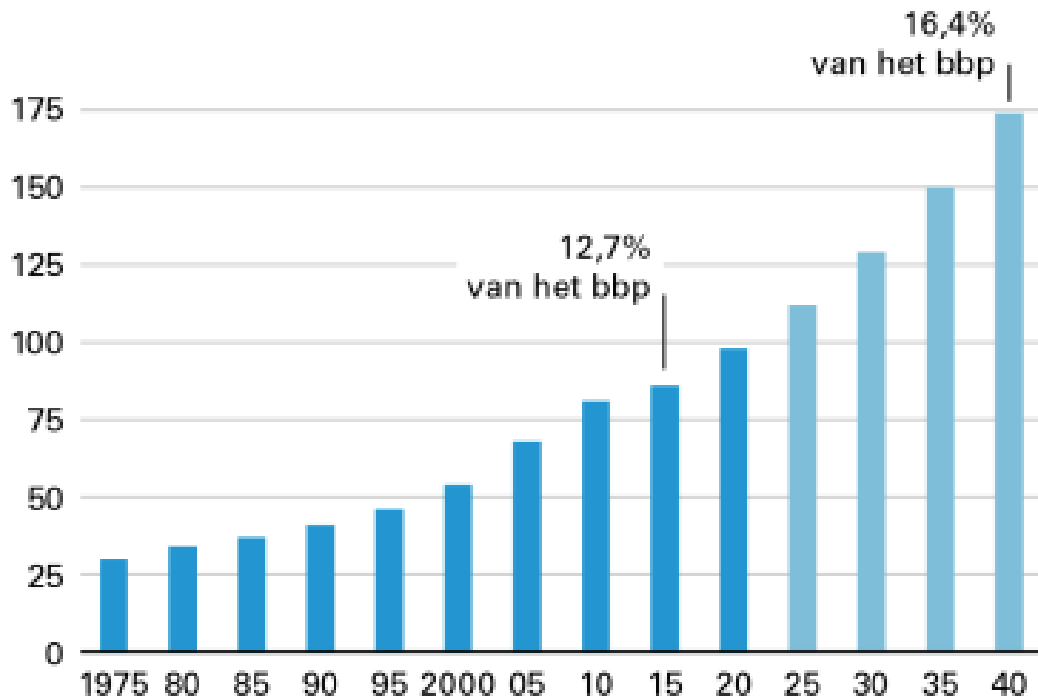
Overig
€ 12 miljard

Daarnaast ruim € 6 mld
Wmo en Jeugd bij
gemeenten

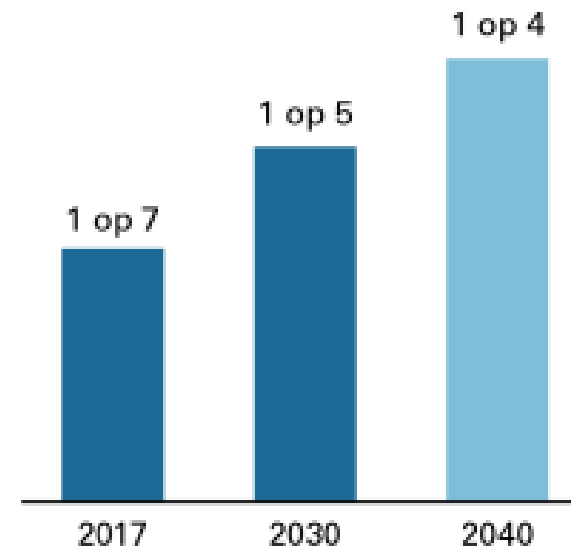

Zorguitgaven nemen fors toe

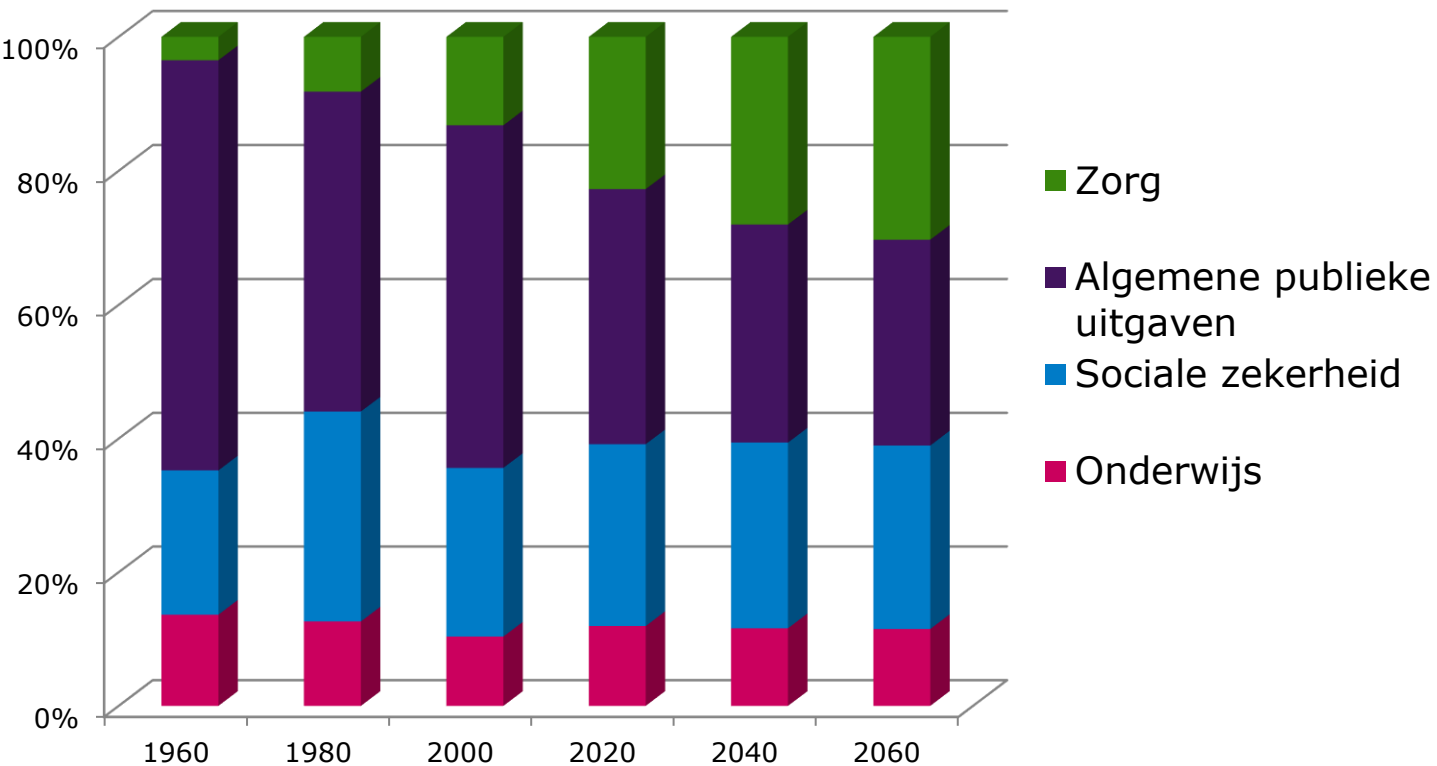
Zorguitgaven

Mensen werkzaam in de zorg

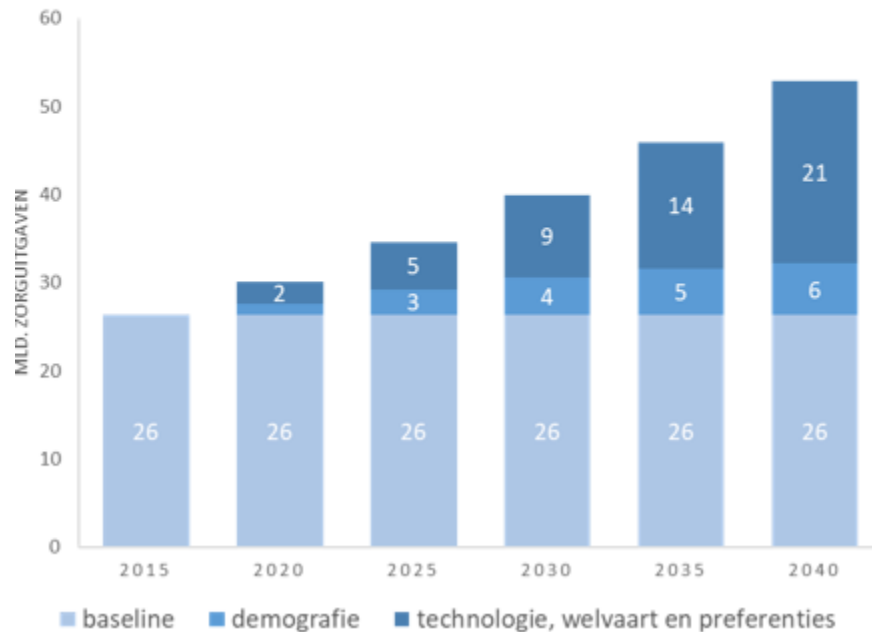
Groei zorguitgaven verdringt andere uitgaven

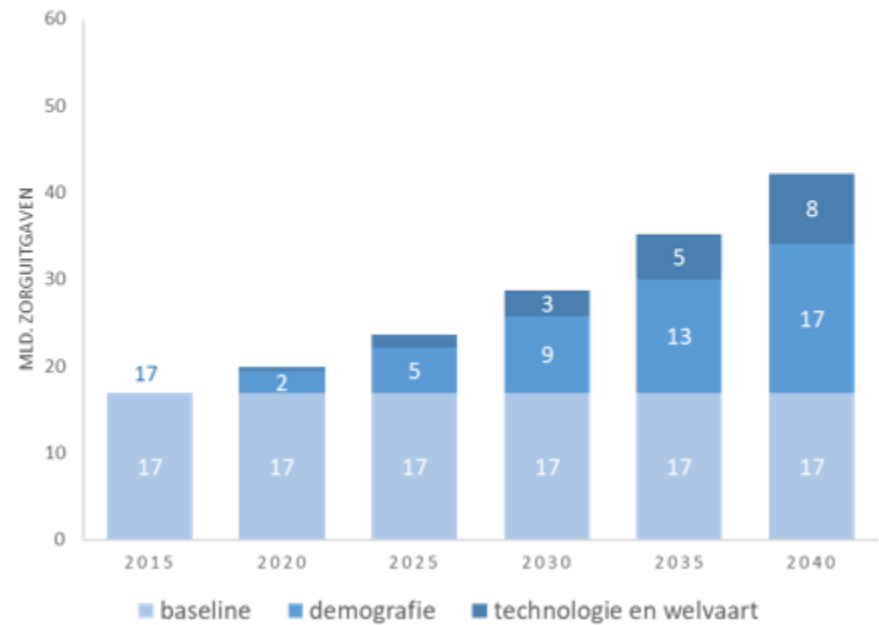

Waarom groeien de zorguitgaven?

Technologie en welvaart drijvers
in ziekenhuiszorg...

...demografie en vergrijzing in de
ouderenzorg.

Inhoud

1. Het begrotingsbeleid en besluitvorming

2. De zorguitgaven (kort)

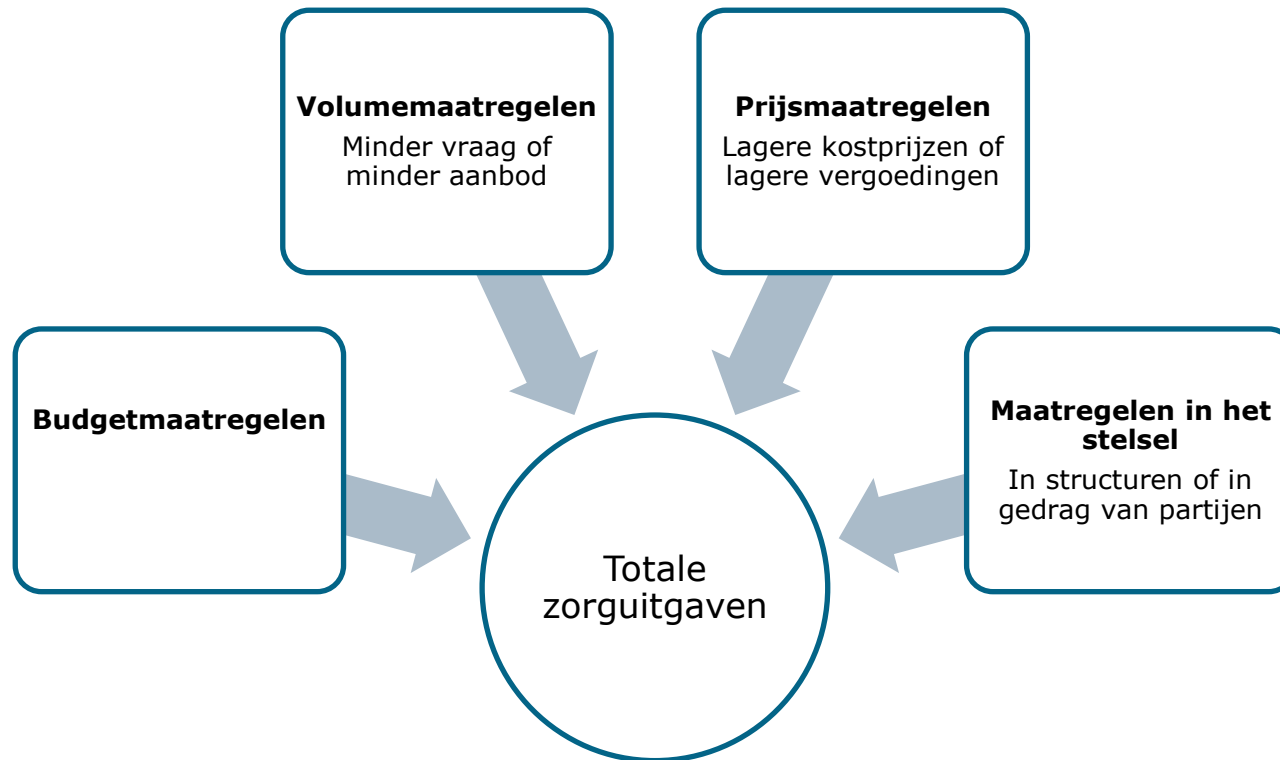
3. Beheersing van de zorguitgaven

- **Wat doet het huidige kabinet hieraan?**
- **Wat kunnen we op de lange termijn doen?**

4. Deep dive: Corona

Hoe kun je zorguitgaven beheersen?

Wat doet het kabinet om de zorguitgaven te beheersen?

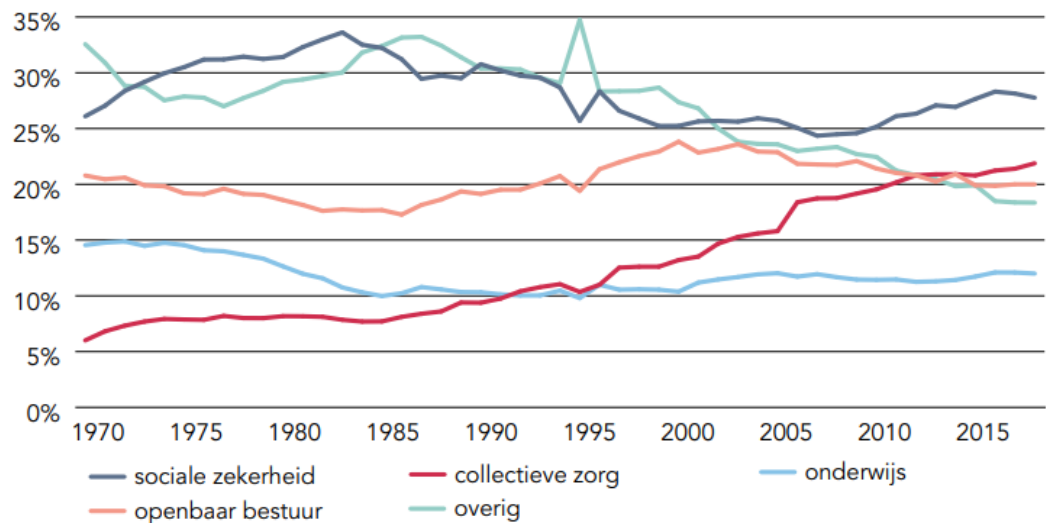
Omvangrijkste maatregelen op de zorg uit Coalitieakkoord 2022:

	Structureel
Integraal Zorg Akkoord	-1,5 mld
Scheiden wonen en zorg	-1,2 mld
Passende zorg als norm (enkel bewezen effectieve zorg) in Zvw	-1,1 mld
Herinterpretatie Kwaliteitskader verpleeghuiszorg	-1,1 mld
Standaardisatie gegevensuitwisseling	-0,3 mld
Juiste zorg op de juiste plek	-0,3 mld
Niet doorgaan Integrale Vergelijking verpleeghuiszorg	+0,8 mld
Eigen risico gelijk houden tot en met 2025 en andere vormgeving van het eigen risico voor de MSZ	+0,5 mld
Jeugdzorg	+0,3 mld
Pandemische Paraatheid	+0,3 mld

Maar: Coalitieakkoord buigt trend niet om

- Tot 2060 blijven de zorguitgaven naar verwachting stijgen met ongeveer 2,8 procent per jaar toenemen tot 291 miljard euro in 2060 (tov +- 90 miljard nu).
- 200 miljard stijging dus, terwijl het coalitieakkoord deze stijging slechts met 5 miljard beperkt.
- Kortom: het grootste gedeelte van de opgave ligt nog voor ons, en (pijnlijke) keuzes zijn onvermijdelijk!

Veel adviezen, maar geen 'silver bullet'

- Advies SER en WRR
- Advies NZA en ZiNL
- Commissie zorg voor thuiswonende ouderen
- Zorgkeuzes in Kaart: maatregelen politieke partijen uitwerken door VWS, FIN en CPB
- Brede maatschappelijke heroverwegingen

Twee discussies uitgelicht:

- Advies Studiegroep Begrotingsruimte (SBR)
- Advies Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (WRR)

SBR: Ongelijke behandeling zorguitgaven

- CPB neemt in hun raming van de uitgaven wetgeving als uitgangspunt.
- Echter: **ongelijke behandeling zorg** met andere sectoren
 1. Middelen voor **kwaliteitsstijgingen**, zoals nieuwe behandelmethodes, worden automatisch geacommodeerd.
 2. Zorguitgaven stijgen automatisch mee met **besteedbaar inkomen**.
- Advies SBR: groter deel van de collectieve uitgaven voor de zorg bestemmen hoort een politiek besluit te zijn (geen automatisme)
- Optie: zorguitgaven normeren op een door de politiek te bepalen aanvaardbaar en budgettair houdbaar niveau → dan nodig om wet aan te passen, om de mogelijkheden voor de zorgsector zelf om de kwaliteit vast te stellen in te perken

Discussie: De zorg krijgt automatisch geld voor kwaliteitsverhoging. Dat geldt niet voor andere publieke sectoren. Is dat eerlijk? Zo nee, wat moeten we daar aan doen?

WRR: Politieke keuzes nodig over afbakening zorg

NIEUWSUUR • BINNENLAND • MA 11 OKTOBER, 06:00

Steeds meer zorg stopt, 'de politiek moet keuzes maken'

Discussie: de politiek moet moeilijke keuzes maken over wat nog collectief wordt vergoed, gegeven steeds verder oplopende tekorten van personeel, geld en maatschappelijk draagvlak. Maar hoe kan dat praktisch mogelijk worden gemaakt?

NOS NIEUWS • BINNENLAND • ZATERDAG, 03:46 • AANGEPAST ZATERDAG, 09:00

Ggz slaat alarm over wachtlijsten: kunnen het niet meer alleen

Inhoud

1. Het begrotingsbeleid en besluitvorming
2. De zorguitgaven (kort)
3. Beheersing van de zorguitgaven
- 4. Deep dive: Corona**

Coronauitgaven VWS

2020

Zorgbonus	2,0 mld
Aanschaf en distributie medische beschermingsmiddelen	1,2 mld
Testcapaciteit RIVM en GGD	0,9 mld
GGD'en en veiligheidsregio's	0,4 mld
Overige	0,5 mld
Totaal	5,0 mld

2021

GGD'en en veiligheidsregio's	2,9 mld
Testcapaciteit	2,3 mld
Vaccin ontwikkeling, implementatie en medicatie	0,8 mld
Zorgbonus	0,8 mld
Overige	1,7 mld
Totaal	8,5 mld

13 aanvullende begrotingen !

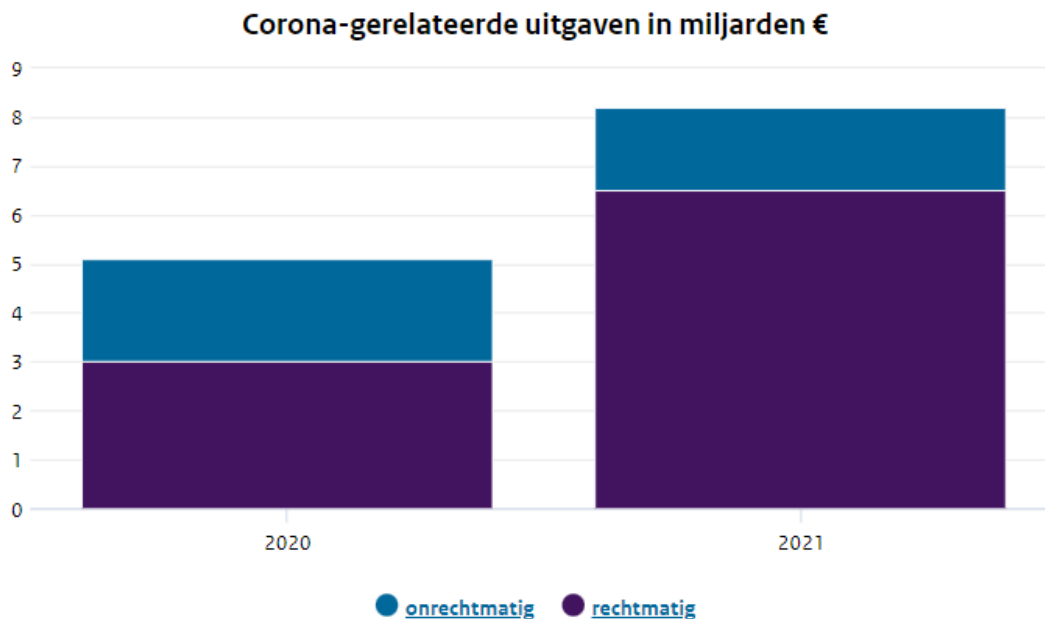

CPB 2022

- De overheid heeft tijdens de coronacrisis snel gehandeld en op veel momenten budgettaire besluiten genomen.
- De kern van **trendmatig begrotingsbeleid werd daarbij losgelaten.**
- Tijdens de coronacrisis zijn de **uitgavenplafonds veelvuldig aangepast** om de extra coronamaatregelen te financieren.
- Er was **geen sprake van een integrale afweging** tussen de verschillende beleidsdoelstellingen en bijbehorende kosten in 2020 en 2021.
- Nu de economie fors groeit en de steunmaatregelen worden beëindigd, is het **belangrijk dat er weer begrotingsregels worden gehanteerd.**
- Zonder begrotingsregels is het lastig om een integrale afweging te maken, de overheidsuitgaven te beheersen en een doelmatige allocatie te bereiken.

Financieel beheer VWS coronacrisis

- Niet volledig controleerbaar of **dwingende spoed** terecht en conform regelgeving was
- Niet alle **inkoopdossiers volledig**
- Niet altijd kon adequaat worden **gecontroleerd** of een prestatie was geleverd conform de voorwaarden
- **Parlement tijdig informeren** over corona uitgaven:
 - 50% in 2020
 - 98% in 2021

Vragen?

- Gertjan Dordmond *g.t.dordmond@minfin.nl*
- Marieke Vollebregt *m.vollebregt@minfin.nl*